



Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic



**ZACHRAŇME
LESY**

Zdravé přírodní
lesy nevyrostou na
vyprahlých holinách
a z umělých sazenic.

PLÁN PRO ZDRAVÉ LESY

Systematický návrh, jak zajistit, aby české lesy
již nebyly nejvíce nemocné z celé Evropy

www.zachranmelesy.cz

SHRNUTÍ



Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic



**ZACHRAŇME
LESY**



Spolufinancováno
Evropskou unií

Spolufinancováno Evropskou unií v rámci projektu TF PROTEUS. Obsažené názory a stanoviska jsou pouze názory a stanoviska autorů a nemusejí odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu. Evropská unie ani orgán poskytující grant za ně nemohou nést odpovědnost.

Rozmanité a odolné lesy rostou samy. Je třeba nabídnout jim k tomu příležitost a pomocnou ruku. Současný zákon o lesích ovšem lesům ani nám tuhle možnost nedává. Nebraňme přírodě, aby se obnovovala přirozeně.



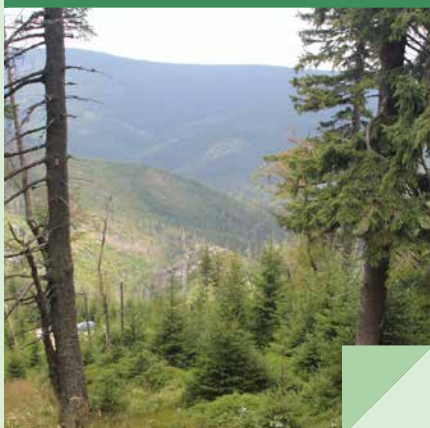
4 000 000 lidí
vyrazí každý týden
do lesa, aby tam hledali
spojení s přírodou, aktivní
odpočinek a duševní
rovnováhu.



100 000 hektarů
holosečí vzniklo kvůli
nevhodné druhové
skladbě. Pokud se vysadí
stejným způsobem
i nové lesy, budeme za
sto let stát před stejným
problémem.



Více než 9 z 10 stromů,
které u nás najdete v lese,
bylo vysazeno. Je to
zdaleka nejvíce v rámci
evropských zemí a také
jeden z hlavních důvodů,
proč lesy nejsou zdravé.



1,7 miliardy korun
z našich daní jde ročně
do dotací na umělé
zalesňování, ovšem
většina vysazených
stromků stejně
nepřežije.



Vědecké studie
ukazují, že staré **smrky**
a borovice jsou na tom
v Česku nejhůř z celého
kontinentu. Spolu s Francií
máme dlouhodobě
nejvíce nemocné lesy.



84 000 lidí
se už spojilo s Hnutím
DUHA, abychom společně
řešili neduhy lesů pod
naší výzvou na
www.zachranmelesy.cz.

Co v případě lesů znamená „myslet sto let dopředu“?

Před zhruba sto lety se po mniškové kalamitě narychlo uměle vysadily smrkové monokultury do míst, kam nepatří. Jen v roce 2021 přesáhla škoda způsobená rozpadem především těchto nepůvodních smrčů 11 miliard korun a 20 milionů metrů krychlových dřeva. To je více než desetkrát nad ročním průměrem.

Mezinárodní srovnání nazvané *Stav evropských lesů* ukazuje, v jak neblahé zdravotní kondici naše lesy jsou: jejich nemocnost měřená ztrátou jehlic a listů je téměř nejvyšší v Evropě a nejvíce zatížená sítou jsou nadále severočeské lesní půdy. Na rozdíl od ostatních evropských zemí se v Česku zalesňuje z velké většiny uměle.

Umělá výsadba lesů tedy jede na plné obrátky, stejně jako před stoletím, přestože vědci dlouhodobě varují, že každoroční miliardové dotace na opětovné sázení situaci jen zhoršují, protože vedou k málo odolným lesům. Jen v letech 2020 a 2021 šlo ze státního rozpočtu na reparace za kalamitu a na zalesňování 18 miliard korun a smrku se i přes dílčí změny nadále vysazuje plošně nejvíce.

Na čem právě pracujeme?

Řešíme aktuální problémy malých vlastníků lesů

Podáváme pomocnou ruku lidem, kteří chtějí zachovat rozmanité a odolné lesy pro další generace. Chceme, aby se mohl přidat každý, komu k přírodě šetrný přístup k lesu dává smysl, a aby špatně nastavené zákony netlačily vlastníky ke kvapnému, drahému a neefektivnímu vysazování lesů.

Máme ruce od hlíny

Lesy jsou místem pro všechny, proto o ně s našimi dobrovolníky a dobrovolnicemi již třicet let pečujeme. Během Týdnů pro krajinu jsme společně odpracovali přes 92 tisíc hodin. Každé léto také pořádáme několikadenní exkurze do našich národních parků.



Jan Skalík

„Podle odborných modelů povede rychlé zalesnění k podobně nestabilním lesům, jaké se rozpadly před sto lety či nyní. Stačilo by přitom napravit lesní a myslivecký zákon a dát přírodě čas na to, aby půdu zalesnila sama a lépe. Stejně jako lesníci máme i my nyní za úkol myslet sto let dopředu.“



Jaromír Bláha

„Jednáme s poslanci a poslankyněmi ze všech politických stran, aby prosazovali námi připravené návrhy, z kterých by příroda měla radost. Chceme dosáhnout změn v zákoně o lesích i myslivosti a připravit podklady pro navazující vyhlášky. Usilujeme také o změny u státního podniku Lesy ČR a o změny v dotačních pravidlech.“

Co máme v plánu pro zdravé lesy

Nedrancujme, zmenšeme holoseče

Holoseče významně poškozují půdu i celý lesní ekosystém. Holoseče na ploše nad 0,3 hektaru by měl proto schvalovat v odůvodněných případech orgán státní správy lesa.



Předcházíme kalamitám

Neudržitelné komerční pěstování smrku způsobilo obrovskou kalamitu v hospodářských lesích. Abychom předešli podobným problémům v budoucnu, je třeba poučit se a změnit řadu vyhlášek.

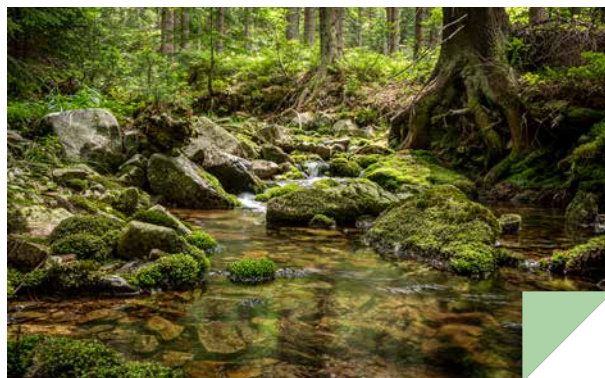
Nechme přírodu, ať pomůže se zalesňováním

Zatímco v České republice se míra přirozené obnovy lesa pohybuje kolem 18 %, evropský průměr je zhruba 40 %, mnohde podporovaný i dotacemi. Tomu, aby se v lesích dařilo přirozené obnově, brání stávající časová lhůta na zalesnění, která vlastníky nutí zbytečně rychle vysazovat. Navrhujeme proto lhůty vypustit, nevznikne tím žádná škoda.



Voda patří do lesa

Pro život v lesích je nezbytné vrátit do krajiny vodu. Stávající technické odvodnění by se mělo zachovat pouze v případech, kdy by jinak hrozila výrazná škoda.



Chraňme lesy nejen na papíře

Přestože má naše země spoustu krásných lesů a chráněných území, v praxi jsou lesy skutečně chráněné jen málokdy. Potřebujeme změnit pravidla, aby se lesy v chráněných územích nekácely a udržely si nejen uhlík, ale i svou divokost a krásu pro příští generace.



Rovnováha mezi lesem a zvěří

Stavy zvěře by se měly odvozovat od přípustné míry poškození stromků a malých sazenic okusem. Stávající zákon dovoluje, aby 4,9 miliardy korun z našich lesů a pracně vysazených stromků každoročně skončilo v žaludcích zvěře.



Věkově pestré lesy

Po těžbě dřeva je nutné vytvořit novým stromkům stín, třeba od břízy, olše nebo jeřábu. Tyto stromy vyrostou samy, pokud jim k tomu dáme prostor. Stávající zákon umožňuje pěstovat pouze husté tmavé lesy, přitom světlejší dospělé lesy jsou odolnější i přírodně bohatší. Rozvolnit je potřeba i regulací, která omezuje kácení lesů při jejich přeměně na odolnější porosty nebo věkově pestré lesy.



Co nás čeká

Novela zákona o lesích

Ministerstvo zemědělství má zpracovaný návrh novely, která je i přes některá zlepšení stále příliš orientovaná na pěstování stejnověkých vysokých lesů a zároveň navrhuje rozvolnit zásadní pravidla, jež naše lesy chrání. Například v podstatné části našich lesů navrhuje zrušit povinnost vysazovat podíl ekologicky vhodných dřevin a ponechávat v nich dřevo cenné pro biodiverzitu. My se to snažíme změnit.

Novela zákona o myslivosti

Již dva roky se připravuje novela zákona, kterou Ministerstvo zemědělství diskutovalo s myslivci, lesníky i ochranáři. Řada našich připomínek se do návrhu nepromítla. Základní požadavek, že množství zvěře se má odvozovat od míry škod, které v lesích způsobuje, v novele zákona naštěstí zůstává. Pokud se nám v této podobě podaří zákon prosadit, bude to pro lesy velký úspěch.





Hnutí DUHA

Friends of the Earth Czech Republic

Vydalo Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic

© 2024

TEXT

Jan Skalík

Dominika Sofie Liška

GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ

Pavel Richter

KOREKTURA

Lucie Krejčí

AUTOŘI FOTOGRAFIÍ

archiv Hnutí DUHA



**Všechny naše návrhy najdete na
www.zachranmelesy.cz**

Hnutí DUHA
Údolní 33, 602 00 Brno
info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz